

STADSLEDNINGSKONTORET
EXPLOATERINGSKONTORET

GEMENSAMT
TJÄNSTEUTLÅTANDE
DNR SLK 021-1222/2012
DNR E2012-020-01413
SID 1 (9)
2012-09-05

Stadsledningskontoret
Handläggare: Annika Raab
Telefon: 08-508 29011

Till
Exploateringsnämnden
2012-09-27
Kommunstyrelsen
2012-10-03

Exploateringskontoret
Handläggare: Mårten Frumerie
Telefon: 08-508 26239

Norra Djurgårdsstaden Innovation - förslag till ny inriktning, organisation och styrning

Stadsledningskontorets och exploateringskontorets förslag till beslut

Exploateringsnämnden och kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Verksamheten i Norra Djurgårdsstaden Innovation inrättas som en resultatenhet under exploateringskontorets avdelning för stora projekt från och med 2013-01-01.
2. Projektet Norra Djurgårdsstaden finansierar liksom tidigare verksamheten.
3. Föreliggande tjänstutlåtande om ny inriktning, organisation och styrning av Norra Djurgårdsstaden Innovation, godkänns.

Irene Svenonius
Stadsdirektör

Krister Schultz
Exploateringsdirektör

Sammanfattning

Norra Djurgårdsstaden Innovation (NDSI) är ett innovationscenter som ska vara ett verktyg för att nå målen om att Norra Djurgårdsstaden skall bli en miljöstadsdel i världsklass.

Stadsledningskontoret och exploateringskontoret föreslår att verksamheten inrättas som en resultatenhet under exploateringskontorets avdelning för Stora projekt och knyter till sig en egen rådgivande samverkansgrupp. Följande funktioner bör vara representerade i samverkansgruppen. Stockholms Universitet, Kungliga Tekniska Högskolan, byggherrar och andra relevanta företag, relevanta avdelningschefer på miljöförvaltningen, stadsledningskontoret samt representant för Stockholm Business Region Development. Ordförande för samverkansgruppen föreslås vara avdelningschefen för avdelningen Stora projekt, exploateringskontoret. En naturlig utveckling är att resultatenheten över tid övergår i ett aktiebolag. Detta kräver dock ytterligare utredning.

Kontoren föreslår att NDSI och projektet Norra Djurgårdsstaden reglerar och tydliggör sina respektive roller och uppdrag i ett avtal. Projektet Norra Djurgårdsstaden ansvarar för miljöprofilarbetet, fungerar som kravställare och genomförare medan NDSI utgör en arena för innovation och ett centrum för visning och kommunikation med nationella och internationella kontakter. Fokus för NDSI ligger på att vara en möjliggörare och katalysator snarare än att genomföra och förvalta.

Kontoren anser att verksamheten vid NDSI finansieras liksom tidigare av i första hand projektet Norra Djurgårdsstaden.

Föreliggande tjänsteutlåtande utgår från tidigare fattade beslut om NDSIs mål och styrning. Exploateringskontoret, tjänsteutlåtande, dnr E2010-000-01496, Organisation för Norra Djurgårdsstaden Innovation (2010-10-25)
Exploateringskontoret, tjänsteutlåtande, dnr E2010-511-00478, Övergripande program för miljö och hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden samt bilaga 2 till detta ärende: Norra Djurgårdsstaden Innovation – Mål och styrdokument (2010-03-31)

Bakgrund

Kommunfullmäktige beslutade hösten 2009 att Norra Djurgårdsstaden ska utgöra ett särskilt miljöprofilerat stadsutvecklingsområde. Visionen är att Norra Djurgårdsstaden (Stockholm Royal Seaport) ska bli en miljöstadsdel i världsklass och vara ett internationellt föredöme när det gäller hållbart stadsbyggande. Norra Djurgårdsstaden har också utsetts till ett av arton utvecklingsprojekt som samarbetar med Clinton Climate Initiative.¹

I februari 2010 invigdes NDSI. Tanken var att innovationscentret skulle vara ett verktyg för att nå målen om att Norra Djurgårdsstaden skall stå för hållbart stadsbyggande där innovativ svensk miljöteknik och kreativa lösningar utvecklas, prövas och visas upp.

Då NDSI har bedrivit verksamhet i två år finns det anledning att stämma av inriktning och resultat. Stadsledningskontoret genomförde därför under våren-sommaren 2012 en utredning för att utarbeta förslag till mål, inriktning och organisation av verksamheten fortsättningsvis. En viktig fråga är hur staden samverkar med aktörer inom akademi, näringsliv och andra delar av offentlig sektor (triple helix).

Ärendet

Utredningen Norra Djurgårdsstaden Innovation – Förslag till inriktning, organisation och styrning² belyser en rad förslag för NDSIs framtida inriktning. Utredningen har utförts under april-juni 2012. Metodmässigt har arbetet genomförts genom dels dokumentstudier, dels intervjuer med sammanlagt ett 30-tal representanter från olika intressenter. Intervjupersonerna representerar samtliga delar inom triple helix, det vill säga representanter från stadens förvaltningar och bolag, näringslivet samt akademien.

Projektmål för utredningen har varit att:

- Tydliggöra NDSIs roll och uppdrag i förhållande till projektet Norra Djurgårdsstaden såsom ett traditionellt stadsutvecklingsprojekt.
- Definiera NDSIs uppdrag och gränssnittet mot andra verksamheter.
- Klargöra strategin för att genomföra NDSIs uppdrag.
- Presentera en struktur för NDSI – organisation och styrning.
- Beskriva verksamhetens intressenter.

¹ www.clintonfoundation.org/what-we-do/clinton-climate-initiative/

² Bilaga 1

- Ge förslag till mål och inriktning på 1 års sikt, 10 års sikt och 20 års sikt.

Här följer en sammanfattning av utredningens resultat.

Organisation

Utredningen föreslår att verksamheten inom NDSI initialt drivs vidare i aktiebolagsliknande former med en styrgrupp bestående av tongivande aktörer inom tripple helix med representanter från Stockholms stad, från näringslivet (inklusive byggherrar) och från akademien. Styrgruppen/styrelsen har i uppdrag att ansvara för att övergripande och långsiktiga visioner för verksamheten utvecklas och besluta om prioriteringar. Gruppen identifierar löpande områden för insatser och tillsätter strategiska arbetsgrupper som arbetar vidare med konkreta frågor.

Vidare föreslår utredningen att arbetsgrupperna bör bestå av representanter från flera olika aktörer, fler än de vad som finns representerade i styrelsen, exempelvis också från det civila samhället. Teman för arbetsgrupperna utvecklas kontinuerligt och ska inte överlappa, utan komplettera, verksamheten inom projektet Norra Djurgårdsstadens miljöprofilering.

NDSI – en innovation i sig

NDSI kombinerar tre viktiga beståndsdelar: ett systemperspektiv, fokus på hållbarhet med högt ställda miljömål samt koppling till ett stadsutvecklingsprojekt i stor skala. Genom denna kombination blir NDSI en unik möjlighet att utveckla och testa ett nytt koncept för hållbar stadsutveckling – därmed är NDSI en innovation i sig.

Uppdrag och inriktning

NDSI ska vara ett verktyg för att utveckla Norra Djurgårdsstaden till en miljöstadsdel i världsklass och att fungera som en arena och mötesplats för klimatpositiv och hållbar stadsutveckling. Uppdraget är både långsiktigt och kräver uthållighet. Målsättningen är att NDSI ska vara den centrala mötesplatsen och forumet för innovation, lärande och samarbete inom hållbar stadsutveckling. För att tillämpning och prioritering ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt, bör dock vision och inriktning brytas ner och förankras.

Utredningen föreslår att NDSI får i uppdrag att vara facilitator/möjliggörare och en katalysator snarare än att vara en genomförare och förvaltare. NDSI får ett tvärsektoriellt uppdrag att fånga och balansera såväl privata som offentliga, akademiska och ideella aktörer. Det innebär att NDSI inte primärt bör vara en aktör i exempelvis forsknings- och utvecklingsprojekt. Rollen för NDSI är istället att tillföra kompetens och att identifiera relevanta aktörer, i och utanför stadens organisation. Representanter från staden i olika forsknings- och utvecklingsprojekt bör istället komma från stadens förvaltningar och bolag.

NDSI ska heller inte vara en förvaltare av olika typer av insatser – de kan initiera och se till att insatser kommer till stånd. Genomförande och förvaltning bör i huvudsak ske hos relevanta aktörer i och utanför staden. Detta i kontrast till projektet Norra Djurgårdsstaden som har en roll som kravställare och genomförare.

För att vara ett verktyg för projektet Norra Djurgårdsstaden identifierar utredningen två huvudsakliga uppdrag, dels att vara arena för innovation och möten, dels att utgöra ett centrum för visning och kommunikation.

Initialt är NDSI kopplat till den geografiska platsen Norra Djurgårdsstaden och projektet Norra Djurgårdsstaden är centralt. Utredningen ser dock i förlängningen en potential att utnyttja dessa kunskaper på andra håll i staden, i andra delar av Sverige och på den internationella marknaden.

Strategi och genomförande

Utredningen fastslår vidare att det är viktigt att NDSIs fokus och genomförande av uppdraget är föränderligt över tid och samlar flera olika perspektiv. Strategin bör utvecklas kontinuerligt i en iterativ process tillsammans med relevanta aktörer.

För att nå visionen om att NDSI ska vara en internationellt känd arena för innovation, lärande och samarbete inom praktiskt hållbar stadsutveckling föreslår utredningen två huvudsakliga verksamhetsområden: Innovationsarena & mötesplats samt Kommunikation & GlashusTvå. Utredningen ser också att två verksamhetsområden ligger väl i linje med att öka kommunicerbarheten för NDSIs uppdrag och därmed öka förståelsen för inriktningen. Båda områdena bör innehålla mål och mätbara indikatorer. Det internationella perspektivet bör genomströmma samtliga verksamhetsområden snarare än att utgöra ett särskilt verksamhetsområde.

I båda verksamhetsområdena krävs samverkan och ett sektorsövergripande perspektiv. Dock skiljer sig karaktären för dessa två verksamhetsområden något åt men det finns också viktiga synergier. Exempelvis kommuniceras resultaten från Innovationsarenan i ”Kommunikation och GlashusTvå” och behov som fångas i ”Kommunikation och GlashusTvå” kan utgöra viktiga inspel till ”Innovationsarena och mötesplats”. I båda verksamhetsområdena betonas vikten av att initiera, driva och löpande utvärdera och följa upp insatser.

Målgrupperna skiljer sig något mellan de två verksamhetsområdena. För "Innovationsarena & mötesplats" är målgruppen främst aktörer inom triple helix, med kunskap och kompetens att driva frågor relaterade till hållbar stadsutveckling. Målgruppen för "Kommunikation och GlashusTvå" är bredare och i ett längre perspektiv också quadruple helix, där även medborgarna och det civila samhället inkluderas. Medborgare och verksamma i Norra Djurgårdsstaden blir en viktigare målgrupp i takt med att området byggs ut.

Vidare konstaterar utredningen att en ändamålsenlig lokal för verksamheten bör finnas för att spegla NDSIs uppdrag och vision – att vara ett verktyg för att nå målen om en miljöstadsdel i världsklass.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av förnyelseavdelningen, stadsledningskontoret i samråd med exploateringskontoret.

Stadsledningskontorets och exploateringskontorets synpunkter och förslag

Stadsledningskontoret och exploateringskontoret föreslår att NDSI inrättas som en resultatenhet under exploateringskontorets avdelning för stora projekt och knyter till sig en egen samverkansgrupp. Följande funktioner bör vara representerade i samverkansgruppen. Stockholms Universitet, Kungliga Tekniska Högskolan, byggherrar och andra relevanta företag, avdelningschefer på miljöförvaltningen, stadsledningskontoret samt representant för Stockholm Business Region Development. Ordförande för samverkansgruppen föreslås vara avdelningschefen för avdelningen stora projekt, exploateringskontoret. Kontoren menar att som fristående enhet inom avdelningen för Stora projekt inom exploateringskontoret och inte som i dag som en del av projektet Norra Djurgårdsstaden får NDSI en friare roll och kan knyta till sig relevanta aktörer från akademi och näringsliv.

Kontoren föreslår att NDSI och projektet Norra Djurgårdsstaden reglerar och tydliggör sina respektive roller och uppdrag i ett avtal som löper under 5 år. Avtalet utgår ifrån projektet Norra Djurgårdsstaden och NDSIs gemensamma mål och uppdrag för 2013. Samarbetets omfattning preciseras i avtal. NDSI föreslås även ha möjlighet att ingå avtal med till exempel stadsledningskontoret angående internationellt samarbete och avtal med andra projekt inom staden. Därutöver kan NDSI sluta överenskommelser om samarbete med externa parter såsom KTH och aktörer som är delaktiga i förverkligandet av miljöstadsdelen Norra Djurgårdsstaden i syfte att fungera som ett innovationscenter för de olika aktörerna som har intresse i NDS. På så sätt får

NDSI en större bredd och självständighet än vad som i dag är fallet. NDSIs organisation förstärks 2013 med en enhetschef.

NDSIs mål och uppdrag inom verksamhetsområde Innovationsarena & mötesplats för år 2013.

Målgruppen för verksamhetsområdet innovationsarena & mötesplats är aktörer med kunskap och kompetens att driva frågor relaterade till hållbar stadsutveckling inom näringsliv, akademi och offentlig sektor, såväl stadens förvaltningar och bolag som nationella myndigheter som exempelvis Energimyndigheten och VINNOVA. Verksamhetsområdet innebär att staden vidareutvecklar sin modell för att vara katalysator för att fler innovationer utvecklas och används inom ramen för projektet Norra Djurgårdsstaden, men även till staden som helhet och i förlängningen även nationellt och internationellt. Samspelet mellan aktörerna i innovationssystemet för hållbar stadsutveckling är centralt i arbetet. Genom att utnyttja möjligheterna som projektet Norra Djurgårdsstaden tillför genom kravställning och genomförande, kopplar NDSI samman individer, kompetens och idéer med behov i ett gemensamt lärande. NDSI bidrar på så sätt till att skapa innovationer och nya lösningar. NDSI underlättar möten, fångar bollar, driver på och sprider information. NDSI kan också stötta projekt med personella resurser men inte med finansiella. En löpande uppföljning och utvärdering av insatserna är av stor vikt för att utveckla verksamhetsområdet.

Mål 2013

- NDSI är väl känt och dess uppdrag förankrat bland berörda aktörer.
- NDSI har en transparent och väl känd partnermodell.
- NDSI utgör den naturliga arenan där hållbar stadsutveckling diskuteras.
- NDSI utgör en neutral mötesplats där aktörer inom prioriterade områden diskuterar hur arbete sker bäst och mest effektivt tillsammans och var för sig.
- NDSI utgör en attraktiv mötesplats för beställare och leverantörer av produkter och lösningar som efterfrågas inom ramen för exploateringsprojekten i Norra Djurgårdsstaden.
- NDSI har utvecklat god kompetens rörande innovationsupphandling och innovationsvänlig upphandling i syfte att kunna agera stöd för de olika intressenterna som arbetar för förverkligande av miljöstadsdelen Norra Djurgårdsstaden.

Förslag på aktiviteter under 2013:

- Utveckla affärsmodell för möten/forum.
- Utveckla en modell för uppföljning, som förslagsvis bygger på den modell som KTH utvecklar för uppföljning av miljöprogrammet.

- Utarbeta ansvarsfördelning rörande Clinton Climate Initiative och C40 mellan NDSI, stadsledningskontoret och andra delar av staden.
- Arrangera ett ”storforum” kring hållbar stadsutveckling där breda intressentgrupper möts och diskuterar både långsiktiga visioner och konkretiserar dessa.
- Arrangera 3-4 möten/forum för att diskutera behov och innovativa lösningar med utgångspunkt i projektet Norra Djurgårdsstadens behov (obs! inte traditionell mässa).
- Initiera och utgör plattform för 1-2 pilotprojekt rörande tjänsteutveckling inom ramen för aktuella markanvisningar där NDSIs intressenter deltar.
- Genomföra tävling inom relevanta teman för att sprida kunskap och generera engagemang.
- Genomföra marknadsanalyser inom utvalda teknik- och tjänsteområden (med utgångspunkt i de behov projektet Norra Djurgårdsstaden har).
- Delegationen för hållbara städer har på regeringens uppdrag (M2011:01/2012/67) lämnat förslag till hur dess arbete kan föras vidare i en ny arena – en nationell plattform för samverkan inom hållbar stadsutveckling. Kontoren menar att det ligger inom NDSIs uppdrag att förhålla sig till och samarbeta med den här typen av initiativ.

NDSIs mål och uppdrag inom verksamhetsområde Kommunikation & GlashusTvå

Målgruppen för detta verksamhetsområdes är i ett kortare perspektiv näringsliv, akademi och stadens förvaltningar och bolag. Relevanta aktörer inom näringsliv och akademi kan vara av olika karaktär regionalt, nationellt och internationellt. Boende, nyinflyttade, stockholmare och turister är inte primära målgrupper på kort sikt. Verksamhetsområdet kommunikation & GlashusTvå innebär att vara ett centrum för att kommunicera och visa erfarenheter och lösningar i Norra Djurgårdsstaden till andra organisationer inom och utom stadens och Sveriges gränser. Verksamheten bygger på erfarenheter från Hammarby Sjöstad.

Delmål för 2013

- NDSI är väl känt och dess uppdrag förankrat bland berörda aktörer.
- NDSI utgör en naturlig och attraktiv arena där hållbar stadsutveckling diskuteras.
- NDSI är ett professionellt och attraktivt centrum för besök från internationella och nationella delegationer, media och press där ett ömsesidigt utbyte och lärande sker.

- NDSI har en väl fungerande modell för spridning av erfarenheter i digitala kanaler rörande pågående projekt, delresultat och samarbeten inom ramen för hållbar stadsutveckling och NDSIs verksamhet.
- NDSI har en väl fungerande modell för spridning av erfarenheter och kunskap om hållbar stadsutveckling generellt och projektet Norra Djurgårdsstaden i synnerhet, genom föreläsningar, seminarier och hearings.
- NDSI har utvecklat en modell för samarbete med Stockholm Business Region.
- Utveckla en modell för uppföljning, som förslagsvis bygger på den modell som KTH utvecklar för uppföljning av miljöprogrammet.

Förslag på aktiviteter under 2013:

- Utarbeta plan för hur verksamheten från GlashusEtt ska integreras i NDSI.
- Installera verksamheten i en ändamålsenlig lokal för professionella besök och visningsverksamhet
- Utarbeta indikatorer för uppföljning av verksamheten vid NDSI.

Finansiering

Finansiering av NDSI sker idag dels via projektet Norra Djurgårdsstaden, dels via finansiering från samarbetspartners inklusive VINNOVA . För verksamheten 2012 har NDSI finansiering från projektet Norra Djurgårdsstaden på knappt 9 miljoner kronor. Kontoren föreslår att finansiering från Projektet Norra Djurgårdsstaden för 2013 preciseras i avtal.

Bilagor

1. Norra Djurgårdsstaden Innovation – Förslag till inriktning, organisation och styrning. Augusti 2012